

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК (316.2+316.7):002

DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.1.2020.205447>**Комова Марія Василівна,**

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
Національного університету «Львівська політехніка»
maria.komova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4115-3690

Пелецишин Андрій Миколайович,

доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності
Національного університету «Львівська політехніка»
apele@ridne.net
orcid.org/0000-0002-5022-0410

ІДЕНТИФІКАЦІЙНІ ОБРАЗИ ДИСФУНКЦІЙНОСТІ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ
ІНФОРМАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЯХ

Метою роботи є визначення ідентифікаційних образів дисфункційності документальної інформації в соціальних комунікаціях. **Методологія дослідження** полягає у використанні загальнонаукових методів і спеціальних методик: аналізу, синтезу, логічного методу. Застосування цих методів дало змогу встановити особливості впливу конотацій, емоційності викладу тексту, евіденційності та авторизації інформації на дотримання чи порушення функціональних характеристик документальної інформації. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що в статті виявлено вплив застосування виражальних мовних засобів (конотація, емоційність викладу тексту, евіденційність та авторизація інформації) на функціональні характеристики документальної інформації. **Висновки.** На ідентифікаційні ознаки дисфункційності документальної природи документів мають безпосередній вплив політико-правові, морально-етичні, культурні реалії в суспільстві, які зумовлюють ставлення до статусу документа і його функцій в суспільстві. Ознаки дисфункційності документа можуть виявлятися в низці мовних і немовних чинників функціонування публіцистичного тексту, серед яких конотація, емоційність викладу тексту, евіденційність та авторизація (персоніфікація) інформації. Публіцистичний документ, насичений інтерпретованою фактологічною інформацією, є комунікаційним чинником суспільної діяльності, формою соціального управління. У функціональному вигляді його можна трактувати як певний набір організаційних і творчих прийомів та методів впливу на аудиторію. Соціальна спрямованість аудиторії як об'єкта споживання публіцистичних текстів є одним із найбільш суттєвих, наочних виявів комунікаційної діяльності. В умовах інформатизації явище дисфункційності документів опирається на колосальні технологічні ресурси і демонструє широке охоплення споживачів інформації. Величезні переваги інформатизації усіх сфер суспільного життя нівелюються функціонуванням документів, маркованих технологіями інформаційного впливу, що становить загрозу стабільності суспільного розвитку, збереженню демократичних засад, традиційних людських цінностей та поглядів.

Ключові слова: документ, дисфункційність документа, фактологічна інформація, документальна інформація, тролінг, фреймінг.

Комова Мария Васильевна,
кандидат филологических наук, доцент,
доцент кафедры социальных коммуникаций и информационной деятельности
Национального университета «Львовская политехника»

Пелецишин Андрей Николаевич,
доктор технических наук, профессор,
заведующий кафедры социальных коммуникаций
и информационной деятельности
Национального университета «Львовская политехника»

ИДЕНТИФИКАЦИОННЫЕ ОБРАЗЫ ДИСФУНКЦИОНАЛЬНОСТИ ДОКУМЕНТАЛЬНОЙ ИНФОРМАЦИИ В СОЦИАЛЬНЫХ КОММУНИКАЦИЯХ

Целью работы является определение идентификационных образов дисфункциональности документальной информации в социальных коммуникациях. *Методология исследования* заключается в использовании общенаучных методов и специальных методик: анализа, синтеза, логического метода. Применение этих методов позволило установить особенности влияния коннотаций, эмоциональности изложения текста, евиденциональности и авторизации информации на соблюдение или нарушение функциональных характеристик документальной информации. *Научная новизна работы* заключается в том, что в статье выявлено влияние применения выразительных языковых средств (коннотация, эмоциональность изложения текста, евиденциональность и авторизация информации) на функциональные характеристики документальной информации. *Выводы.* На идентификационные признаки дисфункциональности документальной природы документов непосредственное влияние имеют политико-правовые, морально-этические, культурные реалии в обществе, которые обуславливают отношение к статусу документа и его функциям в обществе. Признаки дисфункциональности документа могут проявляться в ряде языковых и неязыковых факторов функционирования публицистического текста, среди которых коннотация, эмоциональность изложения текста, евиденционность и авторизация (персонификация) информации. Публицистический документ, насыщенный интерпретируемой фактологической информацией, является коммуникационным фактором общественной деятельности, формой социального управления. В функциональном виде его можно трактовать как некий набор организационных и творческих приемов и методов воздействия на аудиторию. Социальная направленность аудитории как объекта потребления публицистических текстов является одним из наиболее существенных, наглядных проявлений коммуникационной деятельности. В условиях информатизации явление дисфункциональности документов опирается на колоссальные технологические ресурсы и демонстрирует широкий охват потребителей информации. Преимущества информатизации всех сфер общественной жизни нивелируются функционированием документов, маркированных технологиями информационного воздействия, что представляет угрозу стабильности общественного развития, сохранению демократических принципов, традиционных человеческих ценностей и взглядов.

Ключевые слова: документ, дисфункциональность документа, фактологическая информация, документальная информация, троллинг, фрейминг.

Komova Maria,

Candidate of Philological Sciences (Ph. D.)
Associate professor at the Department
of Social Communication and Information Science
Lviv Polytechnic National University

Peleshchyn Andriy,

Doctor of Technical Sciences, Professor,
Head of Department of Social Communication and Information Science of
Lviv Polytechnic National University

IDENTIFICATION OF PATTERNS OF THE DYSFUNCTION OF DOCUMENTARY INFORMATION IN SOCIAL COMMUNICATION

The purpose of the article is to determine identification patterns of documentary information dysfunction in social communication. To achieve the purpose, the main objectives are identification of the features of such identification patterns as connotation, emotionality of presentation of the text, evidence, and authorization of information. The methodology provides the use of general scientific methods and special methods: analysis, synthesis, logical method. The use of analysis, synthesis, logical methods allowed to establish the influencing features of such effects as connotation and emotionality of the text presentation, the evidence, and authorization of information on the observance or violation of the functional characteristics of documentary information. The scientific novelty of the research consists in the fact that the article reveals the influence of the use of expressive linguistic means (connotation, emotionality of presentation of text, evidence, and authorization of information) on the functional characteristics of documentary information. Conclusions. The identification features of the documentary nature of the documents are directly influenced by the political, legal, moral and cultural realities in society that determine the status of the document and its functions in society. Signs of the dysfunctionality of the document may be manifested in a number of linguistic and non-linguistic factors of the functioning of the publicistic text: connotation, emotional presentation of the text, evidence, and authorization (personification) of information. Publicistic document, saturated with interpreted factual information, is a communication factor of social activity, a form of social management. Functionally, it can be interpreted as a set of organizational and creative techniques and methods of influencing the audience. The social orientation of the audience as an object of consumption of publicistic texts is one of the most significant, visual manifestations of communication activity. In the context of informatization, the phenomenon of document dysfunction relies on enormous technological resources and demonstrates a wide coverage of consumers of information. The considerable benefits of informatization in all spheres of public life are offset by the functioning of documents marked with information-impact technologies, which threaten the stability of social development, preserve democratic foundations, traditional human values and views.

Key words: document, document dysfunction, factual information, documentary information, trolling, framing.

Актуальність теми дослідження. Спектр ідентифікаційних образів дисфункційності документальної інформації в соціальних комунікаціях вивчається за раніше встановленими критеріями на двох рівнях: на рівні інтерпретації фактів об'єктивної реальності та на рівні впливу контенту повідомлень на зміну когнітивних та біхевіористичних позицій користувачів інформації.

Інформаційна взаємодія відбувається шляхом взаємозв'язку всіх процесів,

пов'язаних із суспільним обігом інформації: документалізації, актуалізації інформації, медіації. Аргументованість, достовірність, обґрунтованість, доказовість інформації, представлена за допомогою медіа, забезпечує її документальний характер. Однак, під впливом суспільних процесів, для яких властиве протистояння і конфлікт інтересів різних суб'єктів, функціональна природа документа зазнає дисфункційних порушень. Інтерпретація документальної інформації є ареною протистояння

у надважливих площинах суспільного життя: соціально-економічній, військово-політичній, ідеологічній, освітній, культурній. Зазначивши дисфункційних порушень, документ про факти об'єктивної реальності (явищ, подій, процесів), інтерпретований в медіа, може виявитися неприємним інструментом для виконання його головної функції – зберігання і передавання (поширення) інформації в часі і просторі. Зазнає порушення й така загальна функція документа, як інформаційна, яка характерна для всіх документів, незалежно від їхнього типу і виду. Дисфункційне порушення інформаційної функції документа виявляється в обмеженій здатності чи нездатності документа задовольняти інформаційні потреби суспільства, бути джерелом інформації, знань.

Метою роботи є визначення визначення ідентифікаційних образів дисфункційності документальної інформації в соціальних комунікаціях. Для досягнення мети головними завданнями є визначити особливості таких ідентифікаційних образів, як конотація, емоційність викладу тексту, евіденційність та авторизація інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження дисфункційності документальної природи контенту перебуває в руслі запропонованої В. Різуном теорії багатоаспектної структури тексту, згідно з якою будь-який мас-медійний текст має авторську змістову (з погляду автора) і перцептивну змістову (з погляду реципієнта) структури [6]. Кожна із цих структур є інваріантом, який проектується у фактологічні, тематичні, композиційні, архітектонічні, логіко-поняттєві, емоційно-експресивні, інформаційні, комунікаційні варіанти. Теорію ідентифікації та нейтралізації негативно забарвлених текстів запропонували науковці Б. Потятинник та М. Лозинський [5]. Прагматично орієнтований текст оцінно-емотивного характеру вимагає балансу інформаційного та емоційно образного компонентів. Т. Кузнецова, проаналізувавши основні напрями аксіологічних досліджень медіатексту, робить висновок, що більшість сучасних розвідок медіатексту ґрунтується на лексико-семантичному, семантико-стилістичному, психолінгвістичному аналізі оцінних одиниць як окремих текстових елементів [4]. Аксіоло-

гічні дослідження медіатексту проводяться в аспекті розроблення типології текстів на основі психолінгвістичного аналізу, лінгвістичних моделей для комп'ютерного дослідження тональності публікацій ЗМК, методики інформаційного балансу.

Функціональні характеристики документальної інформації, які вона виявляє в медіа, в соціальних комунікаціях, є предметом дослідження зарубіжних науковців. Досліджуються принципи редакційної політики медіа щодо ідентифікації подій для надання їм статусу популярних та гідних висвітлення. До кола детермінації важливих подій належать різні типи протестів, які привертають увагу ЗМІ, соціальні мережі. Для визначення критеріїв важливості подій проаналізовано фактори, що впливають на закономірності розміщення протестів, висвітлених в *New York Times* у 1960-1995 роках. Виявлено, що (1) ефект висвітлення протестів зумовлюється редакційною та видавничою політикою газети; (2) наслідки втілення цієї політики спричиняють протести за громадянські права та мир; (3) наслідки масштабів подій та насильства послаблюються з часом; та (4) повідомлення про події, вбудоване в більші цикли висвітлення протесту, буде більше вагомим на перших шпальтах газет [11].

Досліджується вплив стилістичних елементів, фреймування та образності на емоції, пізнання та переконання споживачів інформації. Обґрунтовується правило валентності, за яким встановлюються умови збільшення або послаблення ефекту повідомлення [13].

Беручи до уваги логіку інформаційної взаємодії в інтернеті з погляду опрацювання інформації, було проведено онлайн-експеримент для встановлення когнітивної поведінки користувачів: 1. як впливає когнітивний вплив на готовність користувачів брати участь у зворотному зв'язку (наприклад, коментарями «Сподобалось») щодо повідомлень в соціальних медіа, отриманих з різних джерел: особистих (друзів, родини) та безособових (організацій); 2. чи цей непрямий вплив зумовлений сприйняттям джерела як достовірного. Результати виявили значне когнітивне опрацювання користувачем повідомлення від особистих джерел, для нього властива висока

довіра до джерел. Також спостерігався пряма залежність наявності зворотного зв'язку від висвітлення питання, яке особисто важливе для користувача [10].

Дослідження онлайн-спільнот свідчать про переваги індивідуальної соціальної підтримки членів, але менше відомо про те, як такі громади регулюються шляхом організації підтримки та контролю. Спираючись на опитування 214 членів певної спільноти в Інтернеті, розроблено та тестовано модель соціальної підтримки, міцності зв'язків, нормативного впливу та узгодженого контролю та їх впливу на почуття членів віртуальної спільноти (SOVC). Виявлено, що всі чотири фактори активні в моделі SOVC, але найсильніший вплив мають нормативний вплив та узгоджений контроль. Крім того, соціальна підтримка та узгоджений контроль опосередковують наслідки низки міцних зв'язків та нормативного впливу на SOVC. Не виявлено зв'язку між SOVC та частотою публікації. Висновки дослідження мають важливе значення для розуміння факторів, які зумовлюють прихильність до інтернет-спільнот. Ці фактори припускають, що відчуття належності до спільнот працює за допомогою тандемних комунікаційних процесів підтримки та контролю [9].

Розвиток інформатизації актуалізує важливі аспекти етики та екології цифрових технологій. Непрозорість цифрових технологій (хакерство) спричинила значні проблеми для критичних досліджень, зокрема для цифрових гуманітарних та суспільствознавчих досліджень. Дослідники пропонують розуміти цифрові технології як «паразитичні», а хакерство реконцептуалізувати як «акти цифрового паразитизму» [8].

Цікавим є дослідження сучасного розуміння зв'язку нових медіа, соціального контролю та ізольованих релігійних громад на прикладі єврейського ультраортодоксального «кошерного мобільного телефона» – пристрою, який можна використовувати лише для голосових дзвінків. Проаналізовано сприйняття загрози, що лежить в основі заборони надсилання текстових повідомлень, та досліджено, як ця заборона сприймається у громаді. Дослідники використовували інтерв'ю з активістами, контент-аналіз онлайн-дискусій

серед членів громади. Результати свідчать, що причиною блокування текстових повідомлень є не загроза поширення неналежного вмісту, який впливає на зовнішні межі цього анклавного товариства, а уявлення про те, що конфігурація технології загрожує внутрішньому моніторингу та контролю за поширенням інформації в комунальному просторі [12].

Виклад основного матеріалу.

Ідентифікаційні образи є ареною протистояння у надважливих площинах суспільного життя: соціально-економічній, військово-політичній, ідеологічній, освітній, культурній. Зазнаючи дисфункційних спотворень, інтерпретація документально підтверджених фактів об'єктивної реальності (явищ, подій, процесів), поширена в засобах масової комунікації, виявляється несприятливим інструментом для виконання головної функції документа – зберігання і передавання (поширення) інформації в часі і просторі. Документ створюється для забезпечення потреб суспільства за допомогою розмноженої документної інформації. Зазнає спотворення й така загальна функція документа, як інформаційна, яка характерна для всіх документів, незалежно від їхнього типу і виду. Дисфункційність документа щодо реалізації його інформаційної функції виявляється в обмеженій здатності чи нездатності документа задовольняти інформаційні потреби суспільства, тобто бути джерелом інформації, знань.

У сучасних умовах «війна» документів охоплює всі сфери людської діяльності повсюдно. ЗМІ, суди виявляють неспроможність протистояти «пресингу» беззаконня, пасивності й роз'єднаній недієздатності суспільства. Тому чітко простежуються певні закономірності у створенні і використанні фальсифікованих документів, які необхідно визнавати недійсними через їхню грубу невідповідність основним законам держави: «законотворчі продукти» вступають в антагоністичні відносини із законами, інтересами й правами громадян; слабе документальне забезпечення кримінальних проваджень (засилля недостовірних, неправдивих документів) посилює недієздатність судової влади.

Використання підробок у документах створює серйозний прецедент не тільки для

громадян, але й для суспільства і держави загалом, завдаючи морально-економічних втрат.

Використання фальсифікованих документів створює серйозний прецедент не тільки для громадян, але й для суспільства і держави загалом, завдаючи політичних, моральних, економічних втрат. Медіа як елемент громадянського суспільства бере безпосередню участь в комунікаційних актах і як поширювач фальсифікованої інформації (усвідомлено чи неусвідомлено), і як поширювач достовірної інформації. Домінування в діяльності медіа цих течій виливається в електоральні переваги споживачів інформації з усіма подальшими наслідками.

За підрахунками фахівців, від 10 до 50% інформації у вітчизняних засобах масової інформації передруковується з інтернету. Про актуальність цієї проблеми свідчить і тональність дискурсу на 3-му Всеукраїнському фестивалі блогерів «Блогерфест». Ось тільки деякі думки: «чи є зараз інформація?», «блогосфера проти ЗМІ: хто – кого, хто – кому, фейки, маніпуляції, ботоферми», «відсутність фактчекінгу», «інформації стільки, що її нема», «ми живемо в світі інтерпретацій», «фейсбуку вірити не можна, оскільки він бере новини з телеканалів, які беруть новини із фейсбуку», «люди не шукають правду, правда шукає людей», «неперевірена інформація, а ви робіть собі що хочете», «інформаційна гігієна – не поширювати фейки» [1].

Особливості подання інформаційних, інформаційно-аналітичних повідомлень у різних засобах масової комунікації визначають і специфіку представлення документального матеріалу. На радіо, попри такі характеристики комунікаційного процесу, як оперативність, доступність, поширеність, «війна» документів виявляє себе невиразно через одномоментність сприйняття інформації і повну відсутність візуальності. Інші види медіа, які надають можливість представити не тільки аудіальну, але й візуальну (у всій її різноманітності) інформацію, в повній мірі стають засобами як трансляції, так і спростування маркованої документальної інформації.

Інтерпретаційний потенціал документальної і фактологічної інформації реалізу-

ється безпосередньо в процесі соціальної комунікації і, зокрема в роботі медіа, що активно опирається на лексичні та семантичні ресурси мовленнєвої діяльності та їх сприйняття під час комунікаційної взаємодії. На думку В.П. Конецької, мовленнєва діяльність виявляється як вид діяльності або система мовленнєвих дій, мотив яких пов'язаний із виробництвом самої мови. Саме мовленнєва діяльність вирішує прагматичні та прикладні завдання соціальної комунікації [3, 8].

Медіа, використовуючи багатий арсенал спеціальних мовних методів та технологій інформаційного впливу на суспільну свідомість з використанням мовних ресурсів, стали ефективним майданчиком просування редакційної політики серед цільової аудиторії з позицій різних цивілізаційних виборів, світоглядів, менталітетів. Крім того, медіа, працюючи в умовах демократичного плюралістичного суспільства, в повній мірі виконують функції посередника, надаючи можливість оприлюднювати протилежні, різноаспектні позиції учасників комунікаційного взаємодії. Саме учасники комунікаційної взаємодії активно застосовують комплекс різноманітних методів і технологій інформаційного впливу, які за своєю інструментальною природою є використанням лінгвістичних ресурсів, а за методологічною (поєднання принципів, методів, результату) – використанням інтерпретаційного потенціалу комунікації.

Дисфункційність документальної природи документів може виявлятися у низці мовних і немовних ідентифікаційних образів функціонування тексту.

Конотація. Поширеним засобом впливу на громадську думку є конотація як мовний ресурс недовідної неправди, коли для управління сприйняттям і, по суті, дезінформації використовуються додаткові значення слова або всього лексичного поля, часто не зафіксовані словниками, але безпомилково пізнавані носіями мови. Таких формул з конотаціями багато: неправомірні узагальнення, неправомірні обмеження, вбудовування реалії в потрібне семантичне поле. Фактологічна інформація та її інтерпретації володіють багатими конотативними ресурсами, які використовуються в інформаційному просторі залежно політич-

них, соціально-економічних завдань медіа. За допомогою виражальних засобів мови фактологічна інформація подається в інтерпретації з певних позицій, тобто завжди зазнає фреймування. Фрейми як ментальні мовні конструкції є результатом усвідомленого і целеспрямованого моделювання повідомлення про факт. Для цього добираються лінгвістичних і паралінгвістичних засобів подання фактологічної інформації в потрібному ракурсі. Оскільки інформаційний простір насичений повідомленнями із маркованою інформацією, то актуальним є і застосування мовних інтерпретаційних ресурсів для нейтралізації ворожих фреймів шляхом рефреймінгу; рефреймінг змісту чи контексту, використовуючи яскраві, прості, близькі, зрозумілі для сприйняття конотативні слова і вислови, дає можливість оновити та актуалізувати лексичні засоби в побудові фреймів і здобути перевагу на інформаційному полі.

Емоційність інформації. Одним із найбільш очікуваних елементів аудиторних зацікавлень є масовокомунікаційна провокативність [7]. Комунікаційна провокація на емоційну відповідь споживача інформації породжує публіцистичні явища, зокрема тролінг, що став одним із поширених методів створення дразливих публіцистичних текстів із правовим статусом масової комунікації. У текстах публіцистичного стилю, які характеризуються емоційністю, відкритістю авторських оцінок, прагненням впливати на адресата, коефіцієнт суб'єктивної модальності автора високий.

Евіденційність та авторизація (персоніфікація) інформації. Однією з істотних немовних умов формування тексту новинного типу є його полісуб'єктність, яка впливає на особливості евіденційності і типи авторизації (персоніфікації) інформації. З'ясування питання про авторство тексту новини породжує припущення про неможливість взагалі встановити автора цього тексту. Істинність повідомлюваного в новинах, вірогідність і фактологічність інформації передбачаються заздалегідь за жанровою традицією, що спрацьовує на підсвідомому рівні і під час продукування, і під час сприйняття тексту.

Ідентифікаційні ознаки авторства віддзеркалюють спробу врахувати всі способи виявлення авторства інформації. Поняття ав-

торизації було вперше сформульоване Г. Золотовою у рамках вивчення проблем функціонального і комунікаційного синтаксису. На думку дослідниці, суть цього явища полягає в тому, що «у речення, яке містить ту або іншу інформацію про об'єктивну дійсність, уводиться другий структурно-семантичний план, що вказує на суб'єкт, «автора» сприйняття, констатації або оцінки явищ дійсності, а іноді і на характер сприйняття». Отже, авторизація визначається Г. Золотовою як «полісуб'єктне ускладнення конструкції речення вказівкою на «автора» оцінки, сприйняття, мовлення-думки» [2, 230]. Це дає змогу виділити так званий «об'єктивний» та авторизований (або суб'єктивований) способи подання інформації. Авторизація припускає кваліфікацію джерел викладеної інформації. Автор зобов'язаний, повідомляючи інформацію, кваліфікувати її як свою або чужу та спосіб її одержання. Етичні аспекти авторизації інформації в ЗМІ близькі до поняття академічної доброчесності в науковій сфері.

З погляду виявлення ідентифікаційних ознак у текстах новинного типу персоніфікація інформації має вагомим значення, оскільки постає питання достовірності інформації, проведення факт-чекінгу. Ідентифікаційні ознаки авторства виводяться із точності вказання авторства інформації в тексті:

- експлікований, інкорпорований, одноосібний автор – особа, якій приписується висловлення;
- експлікований, інкорпорований, корпоративний (ЗМІ) автор – редакція, інформагентство, телекомпанія, радіостанція, портал;
- експлікований, інкорпорований, колективний автор – група осіб, об'єднана спільною ознакою;
- експлікований, неінкорпорований, одноосібний автор – теле-, радіодиктор або кореспондент;
- експлікований, неінкорпорований, корпоративний автор – посилання за текстом новини на конкретну медіакомпанію;
- експлікований, неінкорпорований, неідентифікований автор – джерело інформації, назване формально.

До неексплікованих авторів належать неконкретизовані автори, коли авторство інформації встановити важко або неможливо:

– прихований автор, коли є посилання до джерела, але воно не конкретизується;

– невизначений автор, коли позиція джерела не заповнена, використовуються безособові, невизначено-особові конструкції, а також, коли джерелом інформації виявляється «канал» чуток, пліток;

– нульовий автор, коли авторство в тексті не експлікується, важко або зовсім не встановлюється.

Особистісний підхід все наполегливіше утверджується як ключовий інформаційно-комунікаційний принцип насамперед у текстах публіцистичного стилю, які характеризуються емоційністю, відкритістю авторських оцінок, прагненням впливати на адресата, високим коефіцієнтом суб'єктивної модальності. Особистісний, суб'єктивний підхід до висвітлення фактів є своєрідним методологічним інструментарієм, основу якого становлять сукупність вихідних концептуальних уявлень, цільових настанов, методика психологічного впливу на адресата, що забезпечують вищий рівень керуваності, цілеспрямованості процесу формування масової та індивідуальної свідомості.

Ставлення автора до змісту висловлювання відтворюють модальні дієслова, які передають значення можливості, повинності, бажання: *могти, потрібно, уміти, хотіти, бажати, мати намір, намагатися, сподіватися, затиати*. За допомогою модальних слів автор оцінює факти загалом або їхні окремі частини з погляду їх відношення до об'єктивної дійсності. При цьому можуть передаватися такі змісти:

– логічна оцінка висловлювання, реальність повідомлюваного: *дійсно, безумовно, безсумнівно, звичайно, безперечно, очевидно;*

– можливість, імовірність повідомлюваного, припущення, сумнів у його вірогідності: *можливо, імовірно, напевно, видно, очевидно, здається, мабуть.*

Інформаційна взаємодія вимагає, щоб суб'єктивний початок тексту в ЗМІ, прийоми створення текстової модальності, їх характер і кількість були пов'язані не тільки з особистістю журналіста, але й з адресатом – читачем, масовим і неструктурованим. Саме для нього і заради нього пишеться текст, перейнятий суб'єктивно-модальними оцінками, які формують думку адресата, його суспільно-політичну позицію.

Конвергенція засобів масової комунікації створила новітні спроможності для комунікаційного середовища. Контент у текстовому вигляді став самостійним інформаційним продуктом, який може передаватися будь-яким каналом інформації (традиційним чи електронним), трансформуватися у будь-який мультимедійний формат передавання даних (аудіовізуальний, візуальний, аудіальний). Розширення технологічних можливостей поширення та отримання повідомлень споживачами інформації, залучення широких верств до користування соціальними мережами, вихід можливості створювати і передавати власний контент призводить до розвою комунікаційно-соціальних парадоксів: інформаційної індивідуалізації споживання повідомлень та комунікаційної масовизації контенту.

Висновки. На ідентифікаційні ознаки дисфункційності документальної природи документів мають безпосередній вплив політико-правові, морально-етичні, культурні реалії в суспільстві, які зумовлюють ставлення до статусу документа і його функцій в суспільстві. Ознаки дисфункційності документа можуть виявлятися в низці мовних і немовних чинників функціонування публіцистичного тексту, серед яких конотація, емоційність викладу тексту, евіденційність та авторизація (персоніфікація) інформації. Публіцистичний документ, насичений інтерпретованою фактологічною інформацією, є комунікаційним чинником суспільної діяльності, формою соціального управління. У функціональному вигляді його можна трактувати як певний набір організаційних і творчих прийомів та методів впливу на аудиторію. Соціальна спрямованість аудиторії як об'єкта споживання публіцистичних текстів є одним із найбільш суттєвих, наочних виявів комунікаційної діяльності. В умовах інформатизації явище дисфункційності документів опирається на колосальні технологічні ресурси і демонструє широке охоплення споживачів інформації. Величезні переваги інформатизації усіх сфер суспільного життя нівелюються функціонуванням документів, маркованих технологіями інформаційного впливу, що становить загрозу стабільності суспільного розвитку, збереженню демократичних засад, традиційних людських цінностей та поглядів.

Список використаних джерел

1. Блогофест : 3 Всеукраїнський фестиваль блогерів 15-18 червня 2019 року. URL : <https://youtu.be/0M3pWie9IoE>
2. Золотова Г.А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. Москва : КомКнига, 2007. 368 с.
3. Конечкая В.П. Социология коммуникации. Москва : Междунар. ун-т бизнеса и упр. : «Братья Карич», 1997. 304 с.
4. Кузнецова Т. Аксиология медіатексту : основні напрямки дослідження // Світові стандарти сучасної журналістики : зб. наук. пр. Черкаси, 2010. С. 198-202.
5. Потятиник Б., Лозинський М. Патогенний текст. Львів : Місіонер, 1996. 296 с.
6. Різун В.В. Літературне редагування. Київ : Либідь, 1996. 240 с.
7. Хайдеггер М. Время и бытие : статьи и выступления / пер. с нем. и комм. В. В. Библихина. Москва : Республика, 1993. 447 с.
8. Aradau C., Blanke T., Greenway G. Acts of digital parasitism: Hacking, humanitarian apps and platformisation // *New Media & Society*. 2019. Vol. 21. Issue 11-12. <https://doi.org/10.1177/1461444819852589>
9. Gibbs J.L., Kim H., Ki S. Investigating the Role of Control and Support Mechanisms in Members' Sense of Virtual Community // *Communication Research*. 2019. Vol. 46. Issue 1. <https://doi.org/10.1177/0093650216644023>
10. Nekmat E., Gower K.K., Zhou Sh. Connective-Collective Action on Social Media: Moderated Mediation of Cognitive Elaboration and Perceived Source Credibility on Personalness of Source // *Communication Research*. 2019. Vol. 46 Issue 1. <https://doi.org/10.1177/0093650215609676>
11. Rafail P., Walker E.T., McCarty J. D. Protests on the Front Page: Media Salience, Institutional Dynamics, and Coverage of Collective Action in the New York Times, 1960-1995 // *Communication Research*. 2019. Vol. 46. Issue 1. <https://doi.org/10.1177/0093650215608239>
12. Rosenberg H., Blondheim M., Katz E. It's the text, stupid! Mobile phones, religious communities, and the silent threat of text messages // *New Media & Society*. 2019. Volume 21 Issue 11-12, November-December <https://doi.org/10.1177/1461444819846054>
13. Seo K., Dillard J. The Persuasive Effects of Two Stylistic Elements: Framing and Imagery // *Communication Research*. 2019. Vol. 46, issue 7. <https://doi.org/10.1177/0093650215626979>

References

1. Blohofest : 3 All-Ukrainian Bloggers Festival June 15-18, 2019. URL : <https://youtu.be/0M3pWie9IoE> [in Ukrainian].
2. Zolotova H.A. (2007). Communicative aspects of Russian syntax. Moskva: KomKnyha. [in Russian].
3. Konetskaia, V.P. (1997). Sociology of communication. Moskva: Mezhdunar. un-t byznesa y upr.: «Bratia Karych». [in Russian].
4. Kuznietsova, T. (2010). Axiology of mediatext: main directions of research. Svitovi standarty suchasnoi zhurnalistyky. [in Ukrainian].
5. Potiatynyk, B. & Lozynskyi, M. (1996). Pathogenic text. Lviv: Misioner. [in Ukrainian].
6. Rizun, V.V. (1996). Literary editing. Kyiv. Lybid. [in Ukrainian].
7. Khaidehher M. (1993). Time and Being: Articles and Speeches/per. s nem. y komm. V. V. Bybykhyna. Moskva. Respublika. [in Russian].
8. Aradau, C., Blanke, T. & Greenway G. (2019). Acts of digital parasitism: Hacking, humanitarian apps and platformisation. *New Media & Society*. Vol. 21. Issue 11-12. URL: <https://doi.org/10.1177/1461444819852589>.
9. Gibbs, J.L., Kim, H. & Ki, S. (2019). Investigating the Role of Control and Support Mechanisms in Members' Sense of Virtual Community. *Communication Research*. Vol. 46. Issue 1. URL: <https://doi.org/10.1177/0093650216644023>.
10. Nekmat, E., Gower, K.K. & Zhou Sh. (2019). Connective-Collective Action on Social Media: Moderated Mediation of Cognitive Elaboration and Perceived Source Credibility on Personalness of Source. *Communication Research*. Vol. 46 Issue 1. URL: <https://doi.org/10.1177/0093650215609676>
11. Rafail, P., Walker, E.T. & McCarty, J. D. (2019). Protests on the Front Page: Media Salience, Institutional Dynamics, and Coverage of Collective Action in the New York Times, 1960-1995. *Communication Research*. Vol. 46. Issue 1. URL: <https://doi.org/10.1177/0093650215608239>
12. Rosenberg, H., Blondheim, M. & Katz E. (2019). It's the text, stupid! Mobile phones, religious communities, and the silent threat of text messages. *New Media & Society*. Volume 21 Issue 11-12, November-December URL: <https://doi.org/10.1177/1461444819846054>
13. Seo, K. & Dillard J. (2019). The Persuasive Effects of Two Stylistic Elements: Framing and Imagery. *Communication Research*. Vol. 46, issue 7. URL: <https://doi.org/10.1177/0093650215626979>